

Tombol, nyüzsög, mozog, rezeg

Az új és új kifejezőeszközök térhódításának, az anyagok és technikák szédítő kavalkádjának korában, a papírlapra rögzített képfajták kitágulásának időszakában – amikor már minden valamirevaló műalkotás a digitális és a számítógépes jelzővel felruházott – egy hatvanas évei felé ballagó festő, Vízi Tihamér az immár negyedszázada vállalt programja szellemében az egyik legnagyobb múltra visszatekintő, klasszikus festőtechnikával dolgozik: az akvarellal. Természetesen az akvarell sem változatlan: a magyar művészetben az 1968 óta megrendezett egri országos vízfestészeti biennálék anyaga is – amelynek népes alkotói mezőnyében a nyolcvanas-kilencvenes évtized fordulóján Vízi Tihamér háromszor is elnyerte a rangos seregszemle díját – rendre arról tanúskodott és tanúskodik, hogy megannyi változata, variációja, kombinációja van ennek a festésmódnak. Például hivatkozhatunk arra is, hogy festőnk – aki meglehetősen ritkán mutatkozik be kiállításokon és csak elvétve jelentkezik önálló tárlatokkal – az egyik alkotószakaszában ceruzával rajzolt és akvarellal festett, vegyes technikájú lapokat készített. Vagy akár arra is emlékeztethetünk, hogy művei között – az akvarell egyik alapvető szakmai követelményének, az áttetszőségnek eleget téve – két oldalról megtekinthető, fénnel valóban átjárt, transzparenciában fürdő lapokat alkotott. Az ezredforduló után született, a közelmúltbeli alkotószakaszra visszatekintő termés viszont ismét a tiszta akvarelltechnika, az ecsettel a papírra felhordott, vízzel hígított festék alkalmazásának, a hagyományosan megszemelhető akvarellkép alkotásának reprezentánsa.

Az akvarell egyik legfontosabb sajátossága, hogy *alla prima*, egy ülésben, gyors festéssel készül, és így a mű létrejöttének frissességét, élményszerűségét is hordozza. Nos, Vízi Tihamér munkái – azon túlmenően, hogy technikailag mindenben megfelelnek a technika klasszikus ismérveinek – ezt a gyors festésmódot iktatták ki: művei hallatlan aprólékos, hosszú alkotófolyamat során, gyakran többhetes munkával, és ezért értelemszerűen több ülésben nyerik el végső formájukat. Ebből eredően nem pillanatnyi élményrögzítések, hanem egy megfontolt alkotói koncepció sűrítvényei. És van egy másik, fontos, a hagyományos akvarellfestés hatásmechanizmusát kizáró jellemzője is kompozícióinak. Elekfy Jenő, a magyar akvarellfestés egyik legkiválóbb, egykori alkotójának definíciója szerint: „A tiszta akvarell a világos színek és lágyan egymásba omló könnyű tónusok művészete. Lényegében lazúrfestő eljárás. A festőalap legtöbbször a fehér papíros, melyre a színeket vékony, áttetsző rétegekben festik fel.” Ha megvizsgáljuk Vízi Tihamér munkáit – és ezek az alkotások arra kényszerítik a szemlélőt, hogy a távoli szemrevételezés után a papírlapokhoz egészen közel hajolva, a sok-sok részletet feltérképezve fedezük fel a művek szépségeit –, regisztrálhatjuk, hogy itt nincsenek egymásba omló színek, egymást fedő foltok, szó sincs lazúrfestésről. Grafikai képzeteket keltő, de mégis festői értékeket hordozó apró kis pontok, vonalak, szállak

felviteléről, egymás melletti, egymást sohasem keresztező, esetenként finoman érintkező felsorakoztatásáról, hihetetlen türelmet és precizitást tanúsító rögzítéséről van szó; szőnyegszerű ecsetnyom-mezőkről, amelyeknek furcsán futó körvonalakkal határoltságából, foltokba rendeződéséből, sűrűsödéseiből és ritkulásaiból, kihagyásaiból és folyamatosságaiból vibrálások és villódzások keltődnek, formaképzetek keletkeznek, s amelyeknek raszterszerű hálózatában asszociatív emlékek rögzülnek és élesztődnek. A kolorit visszafogott, pasztell-szerű: az élénkségeket, a fellobbanásokat kerülő, néhány színre, színárnyalatra redukált, a raszter hangsúlyai szerint kibontakoztatott.

A festői törekvések formai oldalainak futó jellemzése mellett van még egy fontos és nehéz probléma: meghatározni azt, hogy mit látunk az ezen leleményesen egyéni eszközök alkalmazása révén létrehozott, hihetetlen érzékenységeket és finomságokat sugárzó képeken. Mi a kép tárgya, mi a kifejezés irányultsága? A technikai jellemzők konkrétságaival ellentétben itt már csupán a leírási-meghatározási kísérletek, a feltételezések szférájában tapogatózhatunk. Gondolhatunk arra, hogy a zárt és a meg-megnyíló, esetenként kis nyúlványokkal megjelenített mezők tájélmények, tájképzetek festői átírásai: mintha fakörvonalak, lombozatstruktúrák, növényzetburjánzások megjelenítései lennének, mintha csapások vezetnének átláthatatlan rengetegegbe, mintha megnyílna egy képzeletbeli táj fölött az égboltozat, mintha a párás levegő alatt maga a határtalan létezés pulzálna. Mintha fentről tekintenénk alá, és térképszerűen kiterítetten tárulna elénk a világ. Feltételezhetjük – és némi bizonyosságot jelez, hogy talán feltételeznünk kell –, hogy a Vízi Tihamér-kompozíció mindig valami organikusnak a láttatása vagy teremtése: itt nincs semmi szabályosra, semmi mesterségesre, semmi elméleti, spekulatív jellegre utaló, itt tombol, nyüzsög, mozog, rezeg, rezonál az elvonatkoztatásokban testet öltő élet. Itt minden légiessé, tűnékenyé, megfoghatatlanná, meghatározhatatlanná válik, mindent áthat valami belső, rejtelmes, transzcendens derengés, mindent körbefog a finom, sejtésszerűségeket indukáló „pointillista köd”.

Szabad, autonóm festői világ ez, amelynek rokon törekvései meg-megjelentek a XX. század művészetében – gondoljunk Veszelszky Béla életművére –, és fel-feltűnedeznek a jelenkori magyar művészetben is: grafikusok és textilesek is kutatják a milliónyi részletből felépülő képstruktúra által tükröztetett, autentikus esztétikai világképkalkuláció lehetőségeit. Vízi Tihamér rendkívül elmélyült kutatómunkával megteremtette szuverén akvarellbirodalmát, amelyről már másfél évtizeddel ezelőtt azt jegyezhattük fel, hogy az ismeretlenségek felfedezésének és megismerhetetlenségének örömeivel gazdagítja képeinek szemlélőit. Az új munkák titkait feltárni igyekvő felfedező útjainkon most újabb, izgalmas távlatok nyílhatnak és zárulhatnak le – de akár megnyílnak, akár lezárulnak a dolgok, Vízi Tihamér így is, úgy is termékeny gondolatokkal és megérezésekkel gyarapítja műveinek elmélyült szemlélőit.

Wehner Tibor